

از کلاس تا زندگی

گامهای عملی برای شخصیت‌سازی
دانش‌آموزان

تهیه و تألیف: لیلا شریعت دُد فائزه پاک بین، عزیزه
فتحی اربط‌سفلی - مومه شادکام

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سوشناسه: شریف نژاد، لیلا (۱۳۷۶)

عنوان و نام پدیدآور: از کلاس تازندگی (کامهای عملی برای شخصیت‌سازی دانش آموزان) / نویسنده‌گان: لیلا شریف نژاد، فائزه پاک بین.

عزمیه فتاحی اربیط سفلی، معصومه شادکام

مشخصات نشر: تهران: آقانی، ۱۴۰۳، چاپ اول

مشخصات ظاهري: صفحه رقعی ۱۱۶

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۶۱۸-۲۹-۰

فهرست نویسی: فیبا

رده بندی کنگره: LB1779

رده بندی دهونی: ۳۷۱/۱۰۲

شماوه کتابشناسی ملی: ۹۹۰۸۸۶۰

موسسه اسناد انتشارات آقانی

نام کتاب: از سرمه ما زندگی

نام نویسنده‌گان: لیلا شریف نژاد، فائزه پاک بین، مژده فتاحی، اربیط سفلی،

معصومه شادکام

ناشر: نشر آقانی

شماره‌گان: ۵۰۰ نسخه

چاپ: ۱۴۰۳، اول

چاپخانه: سپیدان تهران

قیمت: ۱۶۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۶۱۸-۲۹-۰

نشر و پخش: تهران میدان انقلاب انتشارات آقانی

تماس: ۰۹۱۲۴۷۵۸۶۰۳۳ | Www.Aghaepub.com

مقدمه مولف

در دنیای پرشتاب امروز، نقش مدارس و معلمان دیگر تنها به انتقال دانش محدود نمی‌شود. ارس به محیطی تبدیل شده‌اند که در آن، شکل‌گیری شخصیت دانش‌آموزان و آماده‌سازی آن‌ها برای زندگی اجتماعی، اخلاقی، و حرفه‌ای با اوایلیت، اصلی تبدیل شده است. به عنوان یک معلم و پژوهشگر، همواره با این «راحل کلیدی» مواجه بوده‌ام: چگونه می‌توان فراتر از آموزش درسی، بستری مهارت برای پرورش ابعاد گوناگون شخصیت دانش‌آموزان فراهم کرد؟

این کتاب حاصل سال‌ها تجربه تدریس و تحقیق در زمینه تربیت و شخصیت‌سازی است. هدف من در این اثر، ارائه راهکارهای عملی و کاربردی برای معلمانی است که می‌خواهند علاوه بر آموزش، در شکل‌دهی به شخصیت دانش‌آموزان نیز نقشی مؤثر ایفا کنند. من باور دارم که کلاس درس، مکانی است که در آن علاوه بر یادگیری مفاهیم علمی، مهارت‌های اجتماعی، ارزش‌های اخلاقی، و توانایی‌های فردی دانش‌آموزان شکل می‌گیرد.

کتاب حاضر در تلاش است تا با ارائه گام‌هایی ساده اما مؤثر، به معلمان کمک کند تا محیطی پویا، الهام‌بخش، و انسان‌محور خلق کنند؛ محیطی که در آن دانش‌آموزان نه تنها برای امتحانات بلکه برای زندگی آماده شوند. هر فصل این کتاب با توجه به نیازهای واقعی دانش‌آموزان و چالش‌های معلمان طراحی شده است و تلاش کرده‌ام تا از زبان ساده و مثال‌های عملی و رهبریم تا استفاده از مطالب برای همگان آسان باشد.

امیدوارم این کتاب بـه اند الـهام بـخش معلمـان و مـربـیانـی باـشد کـه برـای سـاختـن آـینـدـهـای بـهـترـ برـاهـ نـارـ جـوـانـ تـلاـشـ مـیـکـنـدـ. باـ هـمـ مـیـ تـوانـیـمـ بـه دـانـشـ آـمـوزـانـ بـیـامـوزـیـمـ کـهـ یـاـ گـرـیـ نـهـاـ یـکـ اـبـزـارـ استـ وـ شـخـصـیـتـ، کـلـیدـ اـصـلـیـ مـوـفـقـیـتـ درـ زـنـدـگـیـ استـ.

با سپاس و احترام

فهرست مطالب

فصل اول : مقدمه‌ای بر شخصیت‌سازی در آموزش و پرورش ۱۶
اهمیت رشد شخصیت در مدارس ۱۸
درک آموزش شخصیت ۱۸
نقش رشد شخصیت در موفقیت تحصیلی ۱۹
مهارت‌های اجتماعی و هوش هیجانی ۱۹
ایجاد تاب آوری و اعتماد به نفس ۲۰
ترویج تصمیم ارادی اخلاقی ۲۰
تأثیر بر فرهنگ مدرس ۲۱
نقش معلمان در رشد شخصیت ۲۱
درک رشد شخصیت در آموزش و پرورش ۲۲
معلمان به عنوان الگو ۲۳
ایجاد یک محیط آموزشی حمایتی ۲۳
پرورش تاب آوری و استقامت ۲۴
تشویق هوش عاطفی ۲۴
القای ارزش‌های اخلاقی ۲۵
همکاری با والدین ۲۵
توسعه حرفة‌ای مستمر ۲۶
پرداختن به چالش‌ها در تربیت شخصیت ۲۶
تأثیر شخصیت بر موفقیت تحصیلی و اجتماعی دانشجویان ۲۷

۲۷.....	درک ویژگی های شخصیتی
۲۸.....	ویژگی های شخصیتی و عملکرد تحصیلی
۲۹.....	موفقیت اجتماعی و شخصیت
۳۰.....	تعامل بین رویکردهای شخصیتی و یادگیری
۳۱.....	نقش بهزیستی عاطفی
۳۱.....	پیامدها برای شیوه های آموزشی
فصل دو. شناخت ابعاد شخصیت دانش آموزان	
۳۵.....	شناختی: تاریخ و مقاصیم
۳۷.....	تعریف شناختی
۳۸.....	چارچوب های نظری شخصیت
۳۹.....	وابطه بین شخصیت و هویت
۴۰.....	توسعه شخصیت
۴۱.....	نقش شخصیت در تصمیم گیری اخلاقی
۴۲.....	پیامدهای توسعه شخصی
۴۳.....	ابعاد اخلاقی، عاطفی و اجتماعی شخصیت
۴۳.....	تعریف شخصیت
۴۴.....	بعد اخلاقی شخصیت
۴۴.....	شناخت اخلاقی
۴۵.....	رفتار اخلاقی
۴۵.....	بعد عاطفی شخصیت
۴۶.....	هوش عاطفی

بعد اجتماعی شخصیت.....	۴۶
مهارت های اجتماعی.....	۴۷
پیوندهای متقابل بین ابعاد اخلاقی، عاطفی و اجتماعی	۴۷
پیامدهای توسعه شخصی.....	۴۸
تفاوت های فردی و تأثیر آنها بر شخصیت.....	۴۹
تعربیه، تفاوت های فردی	۴۹
چر-دب های نظری برای درک تفاوت های فردی	۵۰
نقش زننده در حاویت های فردی	۵۱
تأثیرات محیطی بر رسانه شخصیت.....	۵۱
تأثیر شخصیت بر سرمد روان	۵۴
معامل بین ویژگی های شخصیت.....	۵۴
 فصل سوم : نقش محیط کلاس در شخصیت ..... ایجاد محیط امن و حمایت گر.....	۵۷
تعريف محیط کلاس درس ایمن و حمایتی	۵۹
چارچوب های نظری حمایت از محیط های کلاس درس ایمن	۶۰
ایجاد اعتماد.....	۶۱
همدی و تفاهم	۶۱
تأثیر یک محیط ایمن بر نتایج دانش آموزان	۶۳
چالش های ایجاد محیط های ایمن	۶۴
تأثیر روابط معلم و دانش آموز بر شکل گیری شخصیت	۶۵
درک شکل گیری شخصیت	۶۵

نقش روابط معلم و دانش آموز.....	۶۵
حمایت عاطفی و اعتماد.....	۶۶
ارتباط.....	۶۶
تأثیر ویژگی های شخصیتی بر روابط معلم و دانش آموز.....	۶۸
مناهیم عملی برای مریبان.....	۶۹
چالش ها در ایجاد روابط معلم و دانش آموز.....	۷۰
طایفه فعالیت های گروهی برای تقویت مهارت های اجتماعی.	
درک ارزش ای اجتماعی.....	۷۱
امیت فعالیت های گروهی در توسعه مهارت های اجتماعی.	۷۲
طراحی فعالیت های گروهی موثر.....	۷۴
أنواع فعالیت های گروهی.....	۷۵
اجرای فعالیت های گروهی.....	۷۷
ارزیابی رشد مهارت های اجتماعی.....	۷۸
چالش ها در طراحی فعالیت های گروهی.....	۷۸
فصل چهارم : راهکارهای عملی برای تقویت اعتماد به نفس.....	۸۱
شناسایی موانع اعتماد به نفس در دانش آموزان.....	۸۳
درک اعتماد به نفس.....	۸۳
امیت اعتماد به نفس در آموزش.....	۸۴
موانع اعتماد به نفس.....	۸۴
موانع روانی.....	۸۴

ناثیرات محیطی.....	۸۷
پویایی اجتماعی.....	۸۸
راهبردهای غلبه بر موانع.....	۸۹
فعالیت ها و تکنیک های عملی برای تقویت اعتماد به نفس ...	۹۱
اهمیت تقویت اعتماد به نفس.....	۹۲
فعالیت هایی برای تقویت اعتماد به نفس.....	۹۲
۱. فعالیت های بدنی.....	۹۳
۲. بیان خلاق.....	۹۴
۳. فعالیت های (ماما) اجتماعی.....	۹۵
۴. تمرینات شناختی.....	۹۶
۵. تمرینات انعکاسی.....	۹۷
اجرای فعالیت های اعتماد سازی	۹۸
اندازه گیری تأثیر فعالیت های اعتماد سازن	۹۹
منابع.....	۱۰۱
فصل اول.....	۱۰۳
فصل دوم.....	۱۰۵
فصل سوم.....	۱۱۰
فصل چهارم.....	۱۱۴

مقدمه

در جهان امروز، اهمیت شخصیت‌سازی در فرآیند آموزش و پرورش، بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. تعلیم و تربیت دیگر صرفاً به انتقال دانش محدود نیست؛ بلکه به معنای پرورش انسان‌هایی متوجه، توانمند و اخلاقی مدار است که بتوانند با چالش‌های زندگی مواجه شوند و جامعه‌ای سالم‌تر و پویاتر بسازند. در این میان، نقش معلمان و مریبان عنوان هدایت‌گران اصلی این فرآیند، بی‌بديل است.

کتاب «از کلاس تا زندگی»: گام‌های عملی برای شخصیت‌سازی دانش‌آموزان، با این هدف نگاشته شده است که به معلمان، مریبان و والدین ابزاری کاربردی ارائه دهد تا نهاد در کنار آموزش درسی، به پرورش شخصیت دانش‌آموزان نیز پردازند. این کتاب حاصل تأملات عمیق، حجربیات آموزشی و بازخوردهای مستقیم از محیط‌های امریکی است که نشان می‌دهد شخصیت‌سازی نیازمند راهکارهای ساده‌اما اثربخش است که بتواند در دل فعالیت‌های روزمره کلاس درس جای گیرد.